

ΑΥΓΗ Δωδεκανησιακή

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΠΑΝΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ ΣΑΒΒΑΤΟΝ 1 Φεβρουαρίου 1941

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΜΙΛΤ. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗΣ

ΕΤΟΣ 17ον = ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' = ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 450

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΕΝΘΟΣ

Κεραινοβόλον ἦτο τὸ ἄγ-
γελμα τοῦ θανάτου τοῦ ἀει-
μνήστου Ἑθνικοῦ Κυβερνή-
του Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ
διὰ τὸν Δωδεκανησιακὸν Κό-
σμον. Μέσα εἰς τὰ ὠραιότε-
ρα ὄνειρα εἰς τὰ ὁποῖα εἰσ-
ήγαγε τὸν Δωδεκανησιακὸν
Κόσμον ἡ φωτεινὴ διάνοια,
ἡ Ἑθνικὴ Δραστηριότης, ἡ
Ζωὴ καὶ ὁ Παλμός τοῦ ἀει-
μνήστου Πολιτικοῦ ἀνδρός,
ἐνῶ ὀλίγα βήματα μέλλομεν
νὰ βαδίσωμεν πρὸς τὴν ἀπ-
ελευθέρωσιν τῶν σκλαβωμέ-
νων Νησιῶν μας ὑπὸ τὴν
θερμορρῶν πνοὴν Του. Ἐν
μέσῳ τοιαύτης ἀτμοσφαιρας
ἀφηρητάς ἑξ ἡμῶν ὁ δε-
ξιὸς Κυβερνήτης. Εἶναι λοι-
πὸν εὐνόητον πόσον συνε-
κλόνησε τὰ στήθη παντὸς
Δωδεκανησιοῦ τοιοῦτος ἄω-
ρος θάνατος.

Οὐδὲ θὰ λησμονήσωμεν πο-
τὲ οἱ Δωδεκανήσιοι τὸ ἐν-
διαφέρον Αὐτοῦ διὰ τὰ Νη-
σιά μας, ἐνδιαφέρον περὶ
τοῦ ὁποῖου συγκινητικὰς πα-
ρέχει ἀποκαλύψεις ἡ ἐσχά-
τως δημοσιευθεῖσα ΛΕΥΚΗ
ΒΙΒΛΟΣ τῆς Ἑλληνικῆς
Κυβερνήσεως. Καθ' ὅς στιγ-
μὰς, λόγω τῶν περιστάσεων,
οἱ Δωδεκανήσιοι ἐνομιζάμεν
ὅτι καμμία δι' αὐτοὺς δὲν
λαμβάνεται πρόνοια, ὁ Ἑ-
θνικὸς Κυβερνήτης ὡς βροχὴ ἡ
Λευκὴ Βίβλος ἀναπόσπαστον
εἶχε τὴν προσοχὴν Αὐτοῦ
καὶ τὴν σκέψιν πρὸς τὸν
σκληρῶς βασανιζόμενον καὶ
καταταρραπνόμενον Δωδεκα-
νησιακὸν Λαόν. Πλέον ἢ ἁ-
παξ ἐτόνιζε πρὸς τὸν περὶ-
φημον Γκράτσι ὅτι αἱ διαβε-

βαιώσεις του περὶ τῶν ἀγα-
θῶν διαθέσεων τῆς Ἰταλίας
πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν
δὲν συνεβιβάζοντο ποσὶς
πρὸς τὸ καταδυναστευτικὸν
σύστημα διοικήσεως τῆς Δω-
δεκανήσου...

Μνήμονες τοῦ ἐνδιαφέρον-
τος τούτου τοῦ ἀειμνήστου
Ἰωάννου Μεταξᾶ ὑπὲρ τῆς
ταλαιπόρου ἡμῶν Πατρίδος
ὡς Δωδεκανήσιοι, ἀλλὰ καὶ
ὡς Ἕλληνες βαθεῖς ἐκτιμη-
ταὶ τοῦ Ἑθνοφελούς Ἔργου
του, ἔργου τοῦ ὁποῖου στέ-
φανοι περίλαμπροι εἶναι αἱ
Νίκαι τῆς Ἑλληνικῆς λόγ-
χης εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἀλβα-
νίας, εὐσεβάστως κλίνομεν
τὸν αὐχένα πρὸς τῆς σεπτῆς
Αὐτοῦ μνήμης καὶ ραίνομεν
τὸν τάφον Του μετ' ἄφθονα
τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν τὰ
ἄνθη. Συναισθανόμεθα δὲ ὅ-
λοι οἱ Δωδεκανήσιοι βαθυ-
τάτην τὴν ὑποχρέωσιν καὶ
ἐλπίζομεν ἀκραδάντως ὅτι
θέλομεν συντελέσει ὁσονού-
πω, χύνοντες ὅταν παραστῇ
ἀνάγκη τὸ αἷμά μας ἵνα οὗ-
τω πραγματοποιήσωμεν τὸν
πόθον τοῦ ἀειμνήστου Κυ-
βερνήτου, ὅπως ἡ Δωδεκά-
νησος ἀποτελέσῃ ἀναπόσπα-
στον μέλος γιὰ πάντα τῆς
Ἑλληνικῆς Πατρίδος. Αἰω-
νία Σοὺ ἡ μνήμη, Ἰωάννη
Μεταξᾶ.

Ἡ «ΑΥΓΗ»

ΣΗΜ: Αὐγῆς «Δωδ».—Ὁ ἀειμνή-
στος Ἰωάννης Μεταξᾶς ἐγεννήθη ἐν
Κεφαλληνίᾳ ἐν ἔτει 1871, ὁ θάνατός
του συνέβη τὴν 29ην Ἰανουαρίου,
ὥραν 6, 20' πρωτίνην ἐν μέσῳ γενι-
κῶν ἐκδηλώσεων πένθους ἐνεταφιά-
σθη χθὲς 31 Ἰανουαρίου.

ΕΙΣ ΤΙ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΙΤΑΛΩΝ

Εἶναι γιὰ γέλοια ἢ γιὰ κλά-
ματα τὰ παθήματα τῶν σημε-
ρινῶν Ἰταλῶν εἰς τὴν Ἀλβα-
νίαν καὶ στὰ διάφορα πολεμι-
κὰ μέτωπα τῆς Ἀφρικῆς, στὸν
ἀέρα καὶ στὴ θάλασσα. Καὶ δὲν
ὑπάρχει ἀμφιβολία διὰ τὰ πα-
θήματα αὐτὰ εἶναι τὰ πρακτι-
κὰ ἀποτελέσματα τῆς Μουσσο-
λινικῆς διδαχῆς, μετὰ τὴν ὁποίαν
ὑπεκρέωθησαν νὰ ἐμποισθῶν
ἐπὶ μίαν εἰκοσαετίαν τὰ παι-
διὰ καὶ οἱ νέοι τῆς δυστυχισμέ-
νης πατρίδος του. Ἀλλὰ τίνας
εἶδους διδαχὴν ἡμποροῦσε κα-
νεῖς νὰ περιμένῃ ἀπὸ ἑνα με-
τρίας μορφώσεως ἀνθρώπου, ὁ
ὁποῖος ἔξαφνα ἐγκατέλειπε τὴν
ταπεινότητα ἐδραν τοῦ δημο-
διδασκάλου καὶ εὐρέθη εἰς τὴν
ὑπερήφανον κορυφὴν τῆς ἀνε-
ξέλεγκου διακυβερνήσεως πε-

νήντα ἑκατομμυρίων λαοῦ; Τί
ὕγιες καὶ ἀνθρωπιστικὸν ἡμ-
ποροῦσε νὰ σκεφθῇ ἄνθρωπος,
ποῦ μοιραίως καὶ τυχαίως, σὲ
μὴ δύσκολον περίστασιν τῆς
πατρίδος του, χάρις σὺν θρᾶ-
σος τῆς τυχοδιωκτικῆς σπειρας
του, κατόπιν μιᾶς ὀξυδυσκό-
λου πορείας πρὸς τὴν Ρώμην,
ἤρπασε τὴν ἐξουσίαν καὶ δὲν
εἶχε πλέον ἀπὸ τότε τίποτε ἄλ-
λο σὺν μεθυσμένῳ ἀπὸ ἐκπλη-
ξιν καὶ χαρὰν μυαλό του, παρὰ
μόνον τὸ πῶς θὰ στερεωθῇ
καλύτερα οὕτω ἐξουσίαν αὐτήν;

Ποίου εἴδους σύστημα ἡμ-
ποροῦσε νὰ ἐπινοήσῃ καὶ ἐφαρ-
μόσῃ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποῖου ἡ
ἀρχὴ ἦτο «νὰ μὴν ἔχῃ καμμίαν
ἀρχήν», ὁ ὁποῖος μετὰ ἀναιδέ-
ως συνειδησίαν μετεπηθήσεν ἀπὸ
τὸν ἄκρον σοσιαλισμὸν εἰς τὸν

αὐτοκρατορικὸν ἱμπεριαλισμὸν
καὶ τὴν πλέον ἀνοικτήμονα
πλουτοκρατίαν καὶ ὁ ὁποῖος
ἀπὸ τὸν ἀναρχισμὸν κατέληξεν
εἰς τὴν πλέον «συγκεντρωτικὴν
ἱεραρχίαν»;

Καὶ κεφαλαιώδη συνθήματα
τῆς διδαχῆς του, ποῦ ἀνεγρά-
φοντο ὄχι μόνον στοὺς τοίχους
τῶν οἰκιῶν καὶ σὲ διαφημιστι-
κὰ πανῶ, ἀλλὰ καὶ μέσα στὰ
ἀναγνωστικὰ τῶν μαθητῶν, ἦ-
σαν: «Ὁ Μουσσολίνι εἶναι ὁ
Ντιούτσε, δηλ. ὁ ἀρχηγὸς τοῦ
ἔθνους. Ὁ Μουσσολίνι εἶναι
ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἰταλία εἶναι
ὁ Μουσσολίνι. Εἰς τὸν οὐρανὸν
εἶναι ὁ Θεὸς καὶ εἰς τὴν γῆν
ὁ Μουσσολίνι. Πίστευε, ὑπά-
κουε καὶ μὴν ἐξετάζῃς. Ὁ Ντιού-
τσε ἔχει πάντοτε δίκαιον. Ὁ
Μουσσολίνι δὲν σφάλλεται πο-
τέ. Ἐχε τυφλὴν πεποίθησιν
εἰς τὸν Ντιούτσε».

Οἱ φοβερώτεροι δεσπότες τῶν
αἰώνων, ἀκόμη καὶ στίς πύ-
σκοτεινὲς περιόδους τῆς ἱστο-
ρίας, δὲν παρουσίασαν πο-
σοποπαγέστερον πολί-
τευμα ἀπὸ τὸ Μουσσολινικόν.
Πᾶν ὅ,τι-δήποτε αὐτὸς οὗτος
ἀποφασίζει εἶναι νόμος. Ἐκεῖ
δικαίωμα ζωῆς καὶ θανάτου
ἐπὶ παντός. Δύναται ἀπὸ τὸν
καθένα ν' ἀφαιρέσῃ ἀνεμποδί-
στως ὅ,τιδήποτε θελήσῃ. Αὐτὸς
εἶναι τὸ κράτος.

Ὁ Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος
Δέλαντ Στόου ἐγραψε γιὰ
τοὺς Ἰταλοὺς στρατιώτας ὅτι
«ἔχουν τὴν ἐμφάνισιν ἀγέλαων
ζῶων κινεῖν τὸν οἶκτον σου,
ὅταν τοὺς βλέπῃς». Σ' αὐτὸ τὸ
σημεῖον τῆς ἀποκηρύξεως κα-
τήντησε τοὺς νέους καὶ τοὺς
ἀνδρας τῆς Ἰταλίας εἰκοσαετῆς
φασιστικῆς τυραννίας καὶ τὸ
Μουσσολινικὸν ἐκπαιδευτικὸν
σύστημα, ποῦ ὡς βάσιν του ἔ-
χει τὰ ἄνω ἀναφερόμενα συν-
θήματα καὶ ἄλλα παρόμοια τού-
των.

Πῶς λοιπὸν νὰ μὴν ἡττώ-
νται καὶ νὰ μὴν ἔχουν παθήμα-
τα οἱ Ἰταλοὶ, ποῦ γιὰ τὸ Μου-
σσολινὶ μάχονται καὶ πῶς νὰ
μὴ νικῶν οἱ Ἕλληνες, ποῦ
ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῆς πατρίδος των, γιὰ τὴ
θρησκεία τῶν πατέρων των,
γιὰ τὴ λατρευτὴ τους καὶ κο-
σμοξακουσμένην Ἑλλάδα; Ὅ,τι
σπεῖρει ὁ καθείς, ἐκεῖνο καὶ
θὰ θερίσῃ. Τὸ ἑλληνικὸν σχο-
λεῖον γαλουχεῖ τὰ παιδιὰ μετὰ
τὸ ἀγνότερον γάλα τοῦ πατριω-
τισμοῦ, τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς
αὐτοθυσίας. Τὸ ἰταλικὸν σχο-
λεῖον διδάσκει νὰ θυσιάσῃ ὁ
Ἰταλὸς τὴν ζωὴν του ὅχι διὰ
κανένα εὐγενῆ σκοπὸν, ἀλλὰ
διὰ τὴν στερεώσιν εἰς τὴν ἐ-
ξουσίαν τοῦ Ντιούτσε καὶ τὴν
ἀλλόφρονα φιλοδοξίαν καὶ φι-
λοχρηματίαν τοῦ ἰδίου καὶ τῶν
ἀποτελούντων τὴν σπεῖράν του
ἐπιτηδείων.

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ

ΟΤΑΝ ΤΟ ΕΔΙΑΒΑΖΑ

Μόλις τρία χρόνια μᾶς χωρί-
ζουν ἀπὸ τὸ ἀπλούστατον μὲν,
ἀλλὰ μεγαλειώδες γεγονός εἰς τὸ
ὅποτον ἀναφέρεται τὸ παρὸν ση-
μειώμα μου. Εἶναι τὸ γεγονός
τοῦτο μία λεπτεπίλεπτος πτυχὴ
τῆς συγχρόνου Δωδεκανησιακῆς
ζωῆς, ἀξία πάσης ἐξάρσεως καὶ
μνημονεύσεως.

Οἱ ἀναγνώσται τῆς φίλης «Αὐ-
γῆς Δωδεκανησιακῆς» ἐνθυμοντι
τὴν ἐκδρομὴν τῶν δύο Δωδεκα-
νησιακῶν Συλλόγων εἰς τὰ νησιά
μας κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ
1937 δηλαδὴ τῶν Συλλόγων τῶν
ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ Καρπα-
θίων διὰ τὴν Κάρπαθον καὶ τοῦ
«Γνωμαρχία» τῶν Νισυρίων διὰ
τὴν Νίσυρον. Ἡ ἐπιτυχία ἀδείας
τῆς Ἰταλικῆς Διοικήσεως Ρόδου
πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἐκδρο-
μῶν ἐκείνων ἐχαιρέτισθη—καὶ ἦτο
πράγματι—σοβαρὸν κατόρθωμα τῶν
διεπόντων τὰ τῶν Συλλόγων τού-
των κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἐκδρο-
μὴ Δωδεκανησιῶν εἰς τὰ νησιά!
Ἄν ἦτο δυνατόν! Καὶ τὴν ἀθῶαν
ἐκδρομὴν οἱ θρασυδαῖοι Ἰταλοὶ
ἐθεώρουν πάντοτε ὡς πράξιν ἐπι-
κίνδυνον κατὰ τοῦ καθεστώτος καὶ
τῆς κυριαρχίας των. Διότι τί εἶ-
χαν ἐπιτέλους νὰ φοβῶνται ἀπὸ
πενήντα, ἔξηντα ἢ καὶ ἑκατὸν ἀ-
όπλους ἀνθρώπους, γυναῖκόπαιδα
ἐν πολλοῖς, τὰ ὁποῖα ἐπήγαιναν
νὰ προσκυνήσουν τὸ πάτριον ἔδα-
φος; Ὅ, ἦτο πολὺ ἀφελὲς νὰ ἐπι-
στευε κανεὶς ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐ-
τοὶ θὰ ἐκινούσαν τὸν Δωδεκανη-
σιακὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν κατὰ
τοῦ τυραννικοῦ καθεστώτος. Καὶ
ὅμως οἱ Ἰταλοὶ ἐφοβούντο. Ἡ τε-
ταραγμένη συνείδησίς των δὲν τοὺς
ἄφινε νὰ ἡσυχάσουν, οὐδὲ ἤθελον
νὰ ἔχουν μάρτυρας αὐτόπτας τῆς
φασιστικῆς κολάσεως εἰς τὴν ὁ-
πεῖαν ἐδύθισαν τὰ νησιά μας.

Τέλος πάντων κατὰ τὸ 1937 ἐ-
δόθη ἀδεία εἰς τοὺς δύο προανα-
φερθέντας Συλλόγους, οὕτως ἢ
ἄλλως. Διὰ τὴν Καρπαθιακὴν ἐκ-
δρομὴν ἦτο τοῦτο τὸ ἐκπληκτικὸν
ὅτι εἰς τὸν πίνακα τῶν Καρπα-
θίων ἐκδρομῶν ἦτο ἀναγεγραμμέ-
νον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Διευθυντοῦ
τῆς «Αὐγῆς Δωδεκανησιακῆς» ἀγα-
πητοῦ φίλου κ. Μιλιτιάδου Παπα-
μανώλη. Εἰς προηγουμένας ἐκδρο-
μὰς τοῦ Καρπαθιακοῦ Συλλόγου
διὰ τὴν Κάρπαθον κατ' ἐπανάλη-
ψιν ἐγράφετο εἰς τὸν πίνακα τῶν
ἐκδρομῶν τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ
πάντοτε οἱ Ἰταλοὶ, καθὼς καὶ εἰς
τὸν ὑποφαινόμενον, ἀντέτασσον τὸ
veto! Διὰ τοῦτο καὶ προὔξηνθη
κατάπληξιν τὸ γεγονός ὅτι ἐκα-
τὴν ἐκδρομὴν τοῦ 1937 δὲν ἐσο-
σαν ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν ἐκ-
δρομῶν οἱ περὶ τὸν Ντὲ Βέκκι
Ἰταλοὶ τὸ ὄνομά του. Ἐδίδετο ἀ-
πὸ τοὺς φιλικούς κύκλους ἡ ἐξή-
γησις ὅτι ἦτο παγίς διὰ νὰ πιά-
σουν ἀνάνδρως καὶ ὑπόβλητος—ἱ-
ταλοπροεπιθεῖς δηλαδὴ—ἕνα ἄσπον-
δον ἐχθρὸν των, μόλις θὰ ἀπεβι-
δάζετο στὴν Κάρπαθον, διὰ νὰ
ἐκδικηθῶν, φυλακίζοντες καὶ βα-
σανίζοντες αὐτόν. Ὅπως κι' ἂν
ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, οἱ φόβοι καὶ τρό-
μοι τῶν φίλων τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Αὐ-
γῆς» ἐσκήαζοντο ἀπὸ τὴν ἐντονον
πατριωτικὴν αὐτοῦ νοσταλγίαν. Τρία
νὰ ἐπὶ τὰ χρόνια εἶχε νὰ πατήσῃ
εἰς τὴν Κάρπαθον! Ποιὸς διστα-
γμὸς ἡμποροῦσε νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ;
Ἐπὶ τέλους, θὰ ἔχυνεν ἐκεῖ μαρ-
τυρικὸν τὸ αἷμά του.

Τῇ δεκάτῃ Αὐγούστου 1937 ἐν
μέσῳ θαλασσίας νυκτὸς ἀπεβιβάζοντο
οἱ ἐκδρομεῖς, περιδεῖλοι πάντοτε,
ἀλλὰ σφόδρα ἀποφασιστικοὶ εἰς τὰ
Πηγάδια τῆς Καρπάθου. Εἰς τὴν
«Αὐγὴν Δωδεκανησιακὴν» ἐγράφη
διεξοδικὴ περιγραφή τῆς αξιομνη-
μονεύτου ἐκείνης ἐκδρομῆς. Βε-
βαίως ὁ συντάκτης τῆς περιγρα-
φῆς ἐκείνης δὲν ἡμποροῦσε τότε
λόγῳ τῶν περιστάσεων νὰ τὴν παρου-
σιάσῃ πλήρως ἀλλὰ καὶ ἡ σιωπὴ εἰς
πλεῖστα ὅσα σημεῖα ἦτο ἕνας κό-
λαφος καὶ μία διάτορος διαμαρτυ-
ρία κατὰ τῆς Ἰταλικῆς τυραννίας.
Ὅταν ἐδιάβαζα τὰς περιγραφὰς
ἐκείνας, εὗρισκον τὴν εὐκαιρίαν νὰ
ἀποθαυμάζω τὴν φιλοπατρίαν τῶν
συμπatriotῶν ἐκδρομῶν. Ἀλλ'
ἐν σημείον προσήλωσεν ἰδιαζόν-
τως τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
μου, ἀλησμόνητον, ἄξιον σπουδῆς,
μελέτης καὶ μιμήσεως, πάσης πα-
ρατηρήσεως μικρῶν καὶ μεγάλων.
Σκεφθῆτε τί σύγχυσις, τί δάκρυα
χαρὰς καὶ συγκινήσεως περιέβα-
λον τοὺς ἐκδρομεῖς, καθ' ἣν σιγῇ
μὴν πατώντες οὗτοι τὸ πάτριον
ἔδαφος, νοσταλγικῶς, προῦπηγνόντων
ἀπὸ τοὺς σκληροὺς ἀδελφοὺς! Καὶ
ὁ Διευθυντὴς τῆς «Αὐγῆς» ποῦ
τόσα χρόνια εἶχε νὰ ἰδῇ τὴν Κάρ-
παθον, ἦτο ἐπόμενον νὰ γίνῃ τὸ
ἀντικείμενον θερμότητος ἐκδηλώ-
σεων ἐκ μέρους τῶν ἰδικῶν του
καὶ τῶν πολυπληθῶν φίλων, οἱ ὁ-
ποῖοι τὸν ἀνέμενον. Δὲν εἶχεν ὁ-
μως ἀκόμη πλησιάσει κανεὶς νὰ
χαιρέτισῃ τοὺς προσκυνητάς. Καὶ
ὁ ἡμέτερος φίλος, μόλις ἐπάτησε
τὸ πατρίων ἔδαφος, πρὶν νὰ κινή-
σῃ τὰ βήματά του πρὸς τὸ Τελω-
νεῖον, πίπτει κατὰ γῆς.

Ὁ παραπλευρῶς αὐτοῦ ἱστάμε-
νος φίλος Μιχαὴλ Μανωλακάνης ἐ-
φρόντισε νὰ τὸν ἀνασηκώσῃ, νομί-
ζων ὅτι ἐσκόνταψε καὶ ἔπεσεν.
Ἀλλ' ὁ φίλος Μιλιτιάδης δὲν εἶχε
σκοντάψει ἐγρονάτισε καὶ ἐφίλησε
νοσταλγικὰ τὸ βραχίονος μέρος εἰς
τὸ ὅποτον ἀπεβιβάσθη. Ἐδίδε τὸ
φίλημα τὸ στοργικὸν εἰς τὴν Μη-
τέρα Κάρπαθον!

Τὸ ἐδιάβαζα, τὸ ἤκουσα ἀπὸ τὰ
χείλη του, τὸ διατηρῶ ὡς μαργα-
ρίτην ἀναμνήσεως.

Δωδεκανήσιε, αἰώνιε Ἑλλην,
ποῦ εἶσαι χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐ-
τὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας! Ὅταν
ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ «πολύπλαγκτος» ἐ-
κεῖνός ἦρως τῶν παναρχαίων χρό-
νων, ἐπέστρεψε μετὰ τὸν Τρωϊκὸν
πόλεμον εἰς Ἰθάκην, νοσταλγικὸς
ὅσον σπανίως ἀνθρώπος εἰς τὸν
κόσμον, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἐν μέ-
σῳ ἐμποδίων, «ἰμείρετο», ἐλαχτα-
ροῦσε δηλαδὴ, ὅπως μᾶς ἐκφράζει
τὸν πόνον τοῦ ἥρωος ὁ ἀθάνατος
Ὅμηρος, «ἰμείρετο», λέγει, ἵνα
ἴδῃ καὶ

«καπνὸν ἀποθρῶσκοντα φίλης ἀπὸ
πατρίδος»:

ἐλαχταροῦσε νὰ ἴδῃ
καὶ καπνὸν ἀκόμη νὰ ἀναβαίνει
ἀπὸ τὴν πατρίδα του! Ποῖος πό-
νος, ποῖος παλμός πατριωτικὸς, ὁ-
ποῖα στοργὴ πρὸς τὸν γενέθλιον
τόπον. Τὸ φίλημα τῆς πέτρας τῆς
Καρπάθου δὲν ὑστερεῖ τοῦ καπνοῦ
τῆς Ἰθάκης.

Ὁ ἴδιος πόθος, ὁ ἴδιος παλμός,
ὁ ἴδιος Ἑλλήν, πατριώτης, μεθυ-
σμένος ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῆς πρὸς
τὴν γλυκεῖα πατρίδα ἀγάπης. Πό-
νον τοιοῦτον εἶναι δυνατόν, Δωδε-
κανήσιοι ἀδελφοί, νὰ παραβλέψῃ
ὁ Θεός; Εἶναι δυνατόν νὰ δάλω-
μεν εἰς τὸν νοῦν μας, ὅτι ἕνα τέ-

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΑΙ-ΙΣΤΟΡΙΑ-ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Υπό Γ. Θ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (Δωδεκανησίου)
Διηγήσεν και Προέδρ. του Ροδιακού Συλλ. «Διαγόρας».

Διατί ἄραγε οἱ ἀπανταχοῦ Δωδεκανήσιοι ἀπὸ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, τῆς ἱστορικῆς ταύτης χρονολογίας εἶναι βαθύτατα συγκινηθέντες ὅχι μόνον ὡς Ἕλληνες ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρως ὡς Δεδεκανήσιοι;

Διατί μετὰ δυσκολίας προσπαθοῦσι νὰ ἀποκρύψωσι τὴν ψυχὴν τῶν ταραχῶν καὶ ἀγωνίας;

Διατί κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν θολοῦσι δάκρυα εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἀνάμικτα τὰ δάκρυα τοῦ πόνου καὶ τῆς χαρᾶς;

Καὶ εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ οὐδεὶς ἀπαντᾷ.

Οἱ πάντες σιωπῶσι. Καὶ σιωποῦν οἱ Δωδεκανήσιοι συγκλονιζόμενοι ἀπὸ συγκίνησιν καὶ δακρύοντες, διότι εἰς τὰς μεγάλας στιγμὰς τῆς ζωῆς τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς τὰς μεγάλας συγκινήσεις, εἰς τοὺς μεγάλους ἐνθουσιασμούς, εἰς τὰς μεγάλας ἐξορμήσεις πρὸς τὴν ἀνωτερότητα, ἡ σιωπὴ εἶναι εὐγλωττοτέρα τῆς ὁμιλίας καὶ τὸ δάκρυ τοῦ πόνου καὶ τῆς χαρᾶς δηλοῦσι περὶ σφόδρα ἀπὸ τὰ χεῖλη.

Ἀλλὰ καὶ τὴν εἰπὴ κανεὶς εἰς τὰς παρούσας μεγαλειώδεις καὶ ἱερὰς στιγμὰς, κατὰ τὰς ὁποίας ἐνῶ μὲν ἡ αἰωνία καὶ δοξασιμένη Ἑλλάς μας ἀνετινάχθη σύσσωμος καὶ πανίσχυρος κρατοῦσα τὸν προαιώνιον πυρσὸν τῆς ἀνωτερότητος τῆς, τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ τῆς, τῶν ἱστορικῶν τῆς παραδόσεων, τοῦ ὁποίου τὴν ἱερὰν καὶ ἄσβεστον φλόγα ἐνισχύει ἀπὸ τὴν φλόγα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τῆς γενναιοτήτος, τῆς τόλμης καὶ τῆς πρωτοφανοῦς αὐτοθυσίας ὅλων τῶν τέκνων τῆς, πρῶτον διὰ νὰ τιμωρήσῃ ὡς θεὸς Νέμεσις ἀμελίκτως τὸν ἱταμὸν δολοφόνον καὶ ἄρπαγα, ὁ ὁποῖος ἀπεπειράθη μέγα εἰς τὸ σκότος νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς, νὰ ὀρπάσῃ ὑπόυλος τὴν πατρίδα τῆς, τὴν ὁποίαν ἐσπεύρον μετὰ τὰ κόκκαλα καὶ μετὰ τὸ αἷμα τῶν γεγαῖα δόλοκληροι ἐνδόξως θυσιασθεῖσαι ὑπὲρ αὐτῆς, νὰ μολύνῃ τὰ ἱερὰ τῆς καὶ νὰ καταστήσῃ ταύτην δούλην ἀλυσσοδέτον, δεύτερον διὰ νὰ διακηρύξῃ διὰ χιλιοστήν φορὰν εἰς δόλοκληρον τὴν ἀνθρωπότητα ὅτι εἶναι ἡ μοναδικὴ κοίτις τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας ὡς καὶ ὁ ἀκατάβλητος αὐτῆς ὑπερασπιστής, καὶ τρίτον διὰ νὰ κατασυντρίψῃ τὰ δεσμὰ τῶν δεδουλωμένων τέκνων αὐτῆς.

Ἐκεῖ δὲ κάτω εἰς τὰς ἐσχατιὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Αἰγαίου ἡ Ἑλληνικωτάτη Δωδεκάνησος κατακτηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἱταμώτερον καὶ ἀπαισιώτερον τῶν κατακτητῶν, τῶν ὁποίων ἐγνώρισε ποτὲ καὶ σφαδάζουσα ὑπὸ τὰ ἀνηλεῆ κτυπήματα, ὑπὸ τὰς διαρκεῖς ἐ-

τοιον ἱερὸν πόνον, πόνον ὁ ὁποῖος κατέχει θαθεῖα τὰ στήθη δλοκλήρου τοῦ Δωδεκανησιακοῦ Λαοῦ, τὴν λέγω, δλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἶναι δυνατόν νὰ τὸν ἀφίσχῃ ὁ Παντοδύναμος καὶ Δίκαιος Θεὸς ἀνικανοποίητον; Καὶ ἰδοὺ ὅτι βαίνομεν πρὸς τὸ τέλος. Τὸ ποτήριον τοῦ μαρτυρίου τῆς Δωδεκάνησου ὑπερεξεχείλισε διὰ νὰ πνίξῃ ἡδὴ, ὅπως τὸν ἀξίζει, ἐκείνους ποὺ τὸ ἐγέμισαν. Ὁ καιρὸς ἐγγίζει· ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας. Ἐτοιμοὶ διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς, τὸ «νόστιμον ἡμῶν».

Ἀρχιμ. Ε. Ι. ΚΑΡΠΑΘΙΟΣ

ξοντωτικὰς πιέσεις, ὑπὸ τοὺς χλευασμούς, ὑπὸ τὰς θανατηφόρους μαστιγώσεις, ὑπὸ τὰς βαρύνουσας ἀλύσεις καὶ ὑπὸ πᾶν μέσον σατανικὸν καὶ ἀπάνθρωπον διὰ τῶν ὁποίων ὁ αἰσχυρὸς καὶ ἀνάνδρος κατακτητὴς τῆς Ἰταλίας, προσεπάθησεν ἀπὸ τοὺς πρῶτους μῆνας τῆς κατοχῆς τοῦ μέχρι σήμερον συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως, ἔστω καὶ ἐπὶ ματαίᾳ νὰ ἐκριζώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν τῆς ψυχῆς, νὰ ἐξιταλίσῃ τὴν Ἑλληνικὴν τῆς ἀνωτερότητος ἐν παντὶ νὰ διαστρεβλώσῃ τὸ Ἑλληνικὸν τῆς φρόνημα, νὰ σχίσῃ τὴν Ἑλληνικὴν τῆς ἀνωτερότητος ἐν παντὶ νὰ διαστρεβλώσῃ τὸ Ἑλληνικὸν τῆς φρόνημα, νὰ σχίσῃ τὴν Ἑλληνικὴν τῆς ἱστορίας, νὰ μολύνῃ τὴν γυναικὴν Ἑλληνικὴν τῆς καταγωγῆς καὶ νὰ καταστήσῃ ταύτην δούλην μεταβάλλον αὐτὴν εἰς ἐρείπια ἀπὸ πάσης Ἑλληνικῆς ἀπόψεως, αὐτὴ ἐπαναλαμβάνομεν ἡ Δωδεκάνησος καὶ ἀνδίσταται ἂν καὶ αἰμόφυρτος ἀπὸ τὰς πληγὰς διασθανομένη μέσα εἰς τὴν πονεμένην τῆς ψυχῆς τὴν παρήγορον φλόγα τῆς κρυφῆς Ἑλπίδος τῆς νὰ ζωντανεύσῃ πάλιν.

Ναὶ καὶ ἐδῶ ὅπου ἡ Ἑλευθέρα καὶ αἰωνία Ἑλλάς γράφει μετὰ τὸ τσαροῦχι τοῦ Τσολιά τῆς, μετὰ τὴν δαφνοστεφανωμένην λόγχην τῆς καὶ μετὰ τὴν γαϊναιότητα καὶ θυσίαν τῶν ἡρωϊκῶν τῆς τέκνων τὰς νέας λαμπροτέρας σελίδας τοῦ πολιτισμοῦ τῆς μαχομένη εἰς τὸν ἱερὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα, καὶ ἐκεῖ κάτω ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ Δωδεκάνησος πλησσεῖται χωρὶς νὰ λιποψυχή, συνθλίβεται χωρὶς νὰ ἀποκάμῃ, τραυματίζεται χωρὶς νὰ γογγύσῃ, μαρτυρεῖ χωρὶς νὰ ἐξοντώνεται, αἰμορροεῖ χωρὶς νὰ ἐξασθενῇ λιποθυμῇ ἀπὸ τὰ τραύματα καὶ τὰ μαρτύρια χωρὶς νὰ ἀποθνήσκῃ, ἀντέχουσα, καρτεροῦσα, ὑπομένουσα καὶ ἐλπίζουσα ὅτι ἡ μεγάλη καὶ δοξασιμένη τῆς Μάννα Ἑλλάς θὰ θρασυῇ τὰ δεσμά τῆς καὶ θὰ χάρισῃ εἰς αὐτὴν τὴν ποθητὴν ἐλευθερίαν τὴν ὁποίαν πάντοτε ὠνειροπόλησε καὶ ἐπόθησε διαρκῶς καὶ τὴν ὁποίαν τώρα μέσα εἰς τὴν μεγάλην τῆς συμφορὰν καὶ εἰς τὴν ἄγνοιαν τῶν νικῶν καὶ τῶν θριάμβων διαισθάνεται ἐξ ἐνστίκτου ὁλονὲν πλησιάζουσιν.

Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ λοιπὸν γίνεται ἱερὰ μυσταγωγία καὶ ἡ μεγάλη τελετουργία τὴν ὁποίαν ἡ ἀθάνατος ψυχὴ δλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἤρχισε νὰ τελεῖ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἑλληνικῆς Θεᾶς Ἑλευθερίας πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς ὁποίας κλίνουσι βαθυσεβάστως ἐκ θαυμασμοῦ καὶ συγκινήσεως ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ πάντες ἡμεῖς γονυκλινεῖς σιωπῶμεν δακρύοντες ἀπὸ συγκλονιστικὴν συγκίνησιν καὶ ἀναμένοντες ἐν μεγίστῃ ἀγωνίᾳ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θ' ἀκουσθῇ ἀσφαλῶς ἡ χαρμόσυνη κωδωνοκρουσίς τῆς τελικῆς καὶ μεγαλειώδους νίκης τῆς αἰωνίας καὶ δαφνοστεφούς Μητρὸς μας Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς Μαρτυρικῆς μας Δωδεκάνησου.

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ

(† ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ)

Μέγα συλλαλητήριον αὐριον συγκροτεῖται

Κ' ὑπὸ τοῦ Κούκου εἰς αὐτὸ ὁ Κόραξ προσκαλεῖται
Νὰ λάβῃ μέρος, ἐπειδὴ σπουδαῖοι τῶν ρητόρων
θὰ ὁμιλήσωσι, περὶ θεμάτων διαφόρων.
—«Ποῖα δ' εἰσὶ τὰ θέματα;», ὁποῖαν ἠρωτήθη,
ὁ Κούκος εἰς τὸν Κόρακα ἀμέσως ἀπεκρίθη:
«Πρῶτον μὲν ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ καθαρὴ ἡθὴ,
» Ἡ δὲ ἀνδρία δεύτερον, τόλμη καὶ γενναϊότης
» Εὐθύτης, εὐκρίνεια, τιμὴ καὶ ἀθωότης,
» Δικαιοσύνη μάλιστα καὶ τάξις, ὡ φιλότης,
Θέματα σπουδαιότατα θ' ἀναπτυχθῶν συγχρόνως»
—Ὁ Κόραξ δὲ ἀνέκραξε κ' εἶπε μεγαλοφώνως:
» Βαβαί! λοιπὸν αἱ ἀρεταὶ ὅλαι θ' ἀναπτυχθῶσι!
» Καὶ ἂν οἱ σοφοὶ ρήτορες αὐτοὶ εἰσακουσθῶσι,
» θὰ ἀνατεῖλῃ εἰς τὴν Γῆν χρυσοῦς αἰὼν καὶ πάλιν,
» θὰ ὑποπέσω πλὴν ἐγὼ εἰς συμφορὰν μεγάλην
» Διότι ἐὰν παύσωσι τοὺς ζωντανούς οἱ ζῶντες
» Νὰ κατατρώγουν ἀπνευστοί, μαινόμενοι λυσσῶντες
» Εἰς τὸ πυκνὸν δάσος, ἐδῶ, δὲν θὰ εὐρίσκω πλέον
» Τότε ἐγὼ ἀδέσποτον βορὰν τὴν θνητομαίον.
» Θὰ σ' ἐρωτήσω ὅμως ἐν, Κούκε φίλε καλέ μου
» Τίς περὶ τίνος θὰ εἴπῃ; ἐτι αὐτὸ εἶπέ μου».
Εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησιν τοῦ Κόρακος, ἀμείνων
ὁ Κούκος ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ἐπομένως:
—«Περὶ καθαρὴς ἡθῆς καὶ ἐγκρατείας
» Πρῶτος μετὰ δυνάμει πολλῇ καὶ εὐγλωττίας
» Ὡς ὁ ἀρμολιότορος, θὰ ὁμιλήσῃ χοῖρος,
» Νὰ ἔχουν ἀναυφίβολον ὅσα ἂν εἴπῃ κύρος.
» Καὶ περὶ γενναϊότητος δὲ τόλμης καὶ ἀνδρίας
» Ὁ Βάτραχος Τιμόθεος κ' ὁ Λαγῶν Χαβρίας
» Θὰ ὁμιλήσωσι δεινὸν δείγμα τῶν ἐαυτῶν τῶν
» ὑποδεικνύοντες εἰς τὸ ἀκροατήριον τῶν.
» Ἀλλὰ περὶ εὐθύτης, τιμῆς, εὐκρινείας,
» Καὶ περὶ ἀθωότητος, εἰς μετὰ περινοίας
» Θὰ ὁμιλήσῃ ὁ Αἴλουρος ἀφ' οὗ δ' αὐτὸς σιγήσῃ
» Τὸν λόγον ἡ Ἀλώπεκα αὐτὸν δὲ συνεχίσῃ
» Τέλος δέ, περὶ τάξεως ὡς καὶ δικαιοσύνης
» Ὁ Λύκος μετὰ μείζονος μεγαλορρημοσύνης
» θὰ ὁμιλήσῃ, ἐξηγῶν γραπτὸς κ' ἀγράφος νόμος
» Καὶ Νεαράς καὶ Κώδικας. Πανδέκτας δέκα τόμους».
«Ὡ πόποι», ἐξεφώνησεν ὁ Κόραξ κ' ἡμεῖς ὄντως
» ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν τὸ μέρος μας πρεπόντως
» Καὶ σὺ μὲν: «κού! κού!» ἐγὼ δέ: «κρά! κρά! θὰ ἀνακράξω
» Πλὴν πρόσμεινον, τὴν γείτονα Κουρούναν νὰ φωιάξω
» Εἰς τὸ συλλαλητήριον νὰ ἔλθῃ πλὴν μαζὴ τῆς
» Καὶ τὸν πρωκτὸν τῆς νὰ κρατῇ, μὴν τύχῃ τὴν μεμφθῇ τις.

Ὁ μακαρίτης Νισύριος ποιητὴς θέλει διὰ τοῦ ποιήματος τούτου
νὰ παραστήσῃ τὴν εἰρηνίαν πολλάκις τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.
Ποσάκις ἡ ὑποκρισία καὶ ἡ δολιότης δὲν ὀργιάζουν; Ποσάκις ὁμι-
λοῦν οἱ δειλοὶ περὶ ἀνδρείας, οἱ ἄδικοι περὶ δικαιοσύνης, οἱ ἐκβια-
στοὶ καὶ δόλιοι περὶ εὐθύτητος; Πόσοι ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῆς ἀρε-
τῆς καλύπτουσι τὸ εἰδεχθὲς τῆς κακίας πρόσωπον; Τὸ δικτακτικῶς
τοῦτο ποίημα εἶναι καὶ λίαν ἐπικαιρὸν. Εἶναι ράπισμα κατὰ
τῆς Ἰταλικῆς θρασυδεΐας, ὑπουλότητος, ἀδικίας καὶ ψευδομνίας
καὶ παντοίας ἀτιμίας τὰς ὁποίας ἐπεχείρησαν πάντοτε νὰ καλύπτουν
μετὰ προπετάσματα καπνώδη ἀρετῆς οἱ Ἰταλοὶ. Εἶναι τοιαύτη ἡ ὑπου-
λότης, ἡ ψευδομνία, ἡ ὑποκρισία τῶν Ἰταλῶν, ὥστε εἰς τὰ Ἑλλη-
νικὰ Λεξικά πρέπει νὰ σημειωθῇ: **ΙΤΑΛΙΑ**=ἀτιμία παντὸς εἶδους
καὶ παντὸς βαθμοῦ.—**ΙΤΑΛΙΣΜΟΣ**=τὸ σκέπτεσθαι καὶ ἐνεργεῖν Ἰ-
ταλοπρεπῶς, δηλαδὴ δολίως καὶ ἀτίμως.—**ΙΤΑΛΟΣ**=ψεύστης, ἀπα-
τεῶν, δόλιος, ἀνατραπεὺς πάσης ἠθικῆς ἐννοίας καὶ τάξεως

Ε. Ι. Κ.

Στῶμεν ὅθεν καλῶς καὶ ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας ἡμῶν,
συμπράττοντες καὶ ἡμεῖς οἱ Δω-
δεκανήσιοι διὰ παντὸς τρόπου
καὶ δι' ὅλων τῶν σωματικῶν, ὁ-
λικῶν, πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν
ἡμῶν δυνάμεων εἰς τὸν ἱερὸν
ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα δλοκλήρου
τῆς φυλῆς, τὸν εὐλογούμενον καὶ
ἐνισχυόμενον ὑπὸ τοῦ Μεγάλου
Θεοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ διότι τώ-
ρα ἐξακολουθεῖ νὰ τελεῖται καὶ
ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἡ ἱερὰ μυσταγω-
γία εἰς τὸν ἱερὸν τῆς Ἑλληνι-
κῆς Ἑλευθερίας ἡ ὁποία εἶναι
καὶ ἐλευθερία τῆς ἀνθρωπότητος
μέχρις οὗ ἀκουσθῶσιν αἱ χαρμό-
συνοι κωδωνοκρουσῆς τῆς Φυ-
λῆς καὶ αἱ ἐναρμόνιοι μελωδίαί
τῆς συνολικῆς Ἀναστάσεως τοῦ
ἔθνους μας.

Γ. Θ. Γεωργιάδης

Η ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ

Πόσον γλυκεῖα εἶνε ἡ ζωή,

Μὰ πόσον γλυκύτερα

Εἶναι ἡ Δωδεκάνησος

Τῆς μάννας μας ἡ Μητέρα

Ἑλευθέρη θ' ἀκτινοβολῇ

Μὲ μίαν περίσσειαν χάρι

Ὅπως ὁ ἥλιος τὸ πρωῒ,

Τὴν νύχτα τὸ φεγγάρι.

Θὰ ἦν ἡ Ρόδος ἡ χρυσή,

Μ' ἑνδεκα κλωσσοπούλια,

Ὁ Αὐγερινὸς τὴν χαρυνή

Μ' ἀστέρια καὶ τὴν Πούλια.

Δωρ ΣΚΕΥΟΣ ΖΕΡΒΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ... ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ!

Ὁ κ. ΠΡΑΣΚΑ... (με συγχω-
ρεῖτε, τὸν γνωρίζετε ; ;)

Εἶναι ὁ τέως τῶν Ἰταλῶν Ἀρ-
χιστράτηγος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μέ-
τωπον.

Σχεδιαστὴς ἄριστος! Ἐσχεδίασε
τὴν Ἑλλάδα, τὰ βουνὰ τῆς, τὴς
χαράδρας, τὴς πόλεις καὶ τὰ χωριά
τῆς, τοὺς ποταμούς, τὴς θάλασσας,
τοὺς κάμπους καὶ τοὺς δρόμους
τῆς!...

Ἀναφεῖ ἓνα ταῖγρο, τὸ ἔβαλε
στὴ πίπα του, ξανακύταξε τὸ σχέ-
διο καὶ προσθεσε τρία κόκκινα βέ-
λη τὸ πρῶτο σημάδευε τὰ
Γιάννενα, τὸ δεύτερο τὴ Θεσσαλο-
νίκην καὶ τὸ τρίτο, τὸ φαρμακερό,
σημάδευε τὴν Ἀθήνα. Ἐβαλε
καὶ κατὰ ἀριθμούς... ὁ τρογγυλὸς
προσῆλθε τὴν μύτη σὲ κάθε θέλος
στο πρῶτο 2, στο δεύτερο 4 καὶ
στο τρίτο 6.

Δηλαδή, τὰ κόκκινα βέλη, ἦσαν
οἱ στρατιῆς του—βαμμένες ἀπὸ
τοὺς... αἱματηρωτάτους ἀγῶνας με-
τὰ τὴν Γαλλίαν—ποὺ σὲ δυὸ μέρες θὰ
μπαίνανε στὰ Γιάννενα, σὲ τέσσα-
ρες στὴ Θεσσαλονίκην καὶ σὲ ἕξ...
ἀντίο Ἀθήνα.

Τὸ σχέδιο αὐτὸ οἱ Ἰταλοὶ, μαζὺ
μετὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ τοῦ ἐδῶσαν
στον ἀντικειμενικὸν Μεταξᾶ. Ὁ μπάρμπα
Γιάννης, τὸ πήρε στὰ χεῖρα του,
ἔβγαλε τὸ μολυβάκι του καὶ ἐγρα-
ψε τοὺς ἀριθμούς 2, 4, 6, αὐτοὺς
δηλαδὴ τοὺς ἦσαν γραμμένοι μπρο-
στὰ στὰ βέλη! ἔκαμε τὴν ἀθροισ-
μὴν 2+4+6, εὔρε ἀμέσως τὸν ἀριθμὸν
12 τὸν ὁποῖον προσέφερε στὸν κ.
Γκράτσι γιὰ νὰ τὸν στείλῃ στὸν
ἀρχιστράτηγον Πράσκα δι' ἀνάμνη-
σιν τῆς μάχης τῆς Πίνδου!!

Σχεδιαστὴς ἄριστος ὁ κ. Πρά-
σκα, ἀλλὰ κουμπούρας εἰς
τὴν ἐκτέλεσιν!

Δι' αὐτὸ, ὁ πάτερ Μπενίτος, τὸν
ἀνεκάλεσε!

ΣΟΝΤΟΥ... ὦραϊο παιδὶ ὁ Σο-
ντοῦ!...

Ἀρχιστράτηγος καὶ αὐτὸς τῶν
Ἰταλῶν, τέως!

Τῶν σχεδίων αὐτῶν, θανάσιμος
ἐχθρός! Δι' αὐτὸ τὰ κατεξέσχισε!
Αὐτὸς, εἶχε μόνον σκοπούς!

Ἐσκόπευε λοιπὸν, εἰς τὸ ἄκρον
δεξιόν, νὰ κάμῃ στροφὴν δε-
ξιὰ! Νὰ βαδίσῃ διὰ μέσου τῆς...
θαλάσσης, νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς
Λιβύης—ἀμαχητὲ βέβαια—καὶ νὰ
ἐνώσῃ τὴν στρατιάν του μετὰ τοῦ
συντρίφου Γκρατσιάνι, εἰς τὴν Λι-
βύην!

Ἔτσι, οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπειλοῦ-
μενοι μετὰ τὸν ἐλγισμόν
αὐτὸν θὰ... παρὲς ἰδὸν το, οἱ
δὲ Ἑγγλέζοι εἰσέρχοντο εἰς τὰ
πλοῖα τῶν θὰ ἀνεχώρουν εἰς τὴν
Ἀγγλίαν, διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς
καλῆς ἐλπίδος! Τῇ ἡμέρᾳ ὅμως, ὁ
Σοντοῦ, πολὺ ἀτυχῆς!

Πρὶν τὰ... θαλασσοῶση, κρυ-
λόγησε καὶ παρητήθη! (μέγα
δυστύχημα διὰ τὸν Ἰταλικὸν στρα-
τόν).

ΚΑΒΑΛΕΡΟ. Ἀντικαταστάτης
τοῦ σινιὸρ Σοντοῦ! Πρὶν ἀναλάβῃ τὴν
Ἀρχιστράτηγιαν λέγεται ὅτι ὠνο-
μάζετο Δερὸ-Καβάλ! Ἐπει-
δὴ ὅμως κατὰ... μύριζε στὸν Μπε-
νίτο, τὸ... ἀναποδογύρισε καὶ τὸν
ἔκαμε Καβαλλέρο!

Ἐχεῖ ἰδίαν πρωτότυπον τακτι-
κὴν ἀντὶ Κενταύρων, ἐξ ἀπολύει
λύκους! μετὰ τὴν ἐντολήν νὰ φάνε
τοὺς Ἕλληνες!

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ λύκοι αὐτοὶ
εἶναι γνήσιοι, τῆς «Τοσκάνης», τὸ
σκᾶνε, γιὰ τὸ... μαντρί συγ-
κεντρώοντες αἰχμαλώτων, ποὺ κα-
τῆν τῆς σε σωστὸς Ζωολο-
γικὸς κῆπος!...

Αὐτοὶ οἱ τρεῖς, διὰ τοὺς πρῶ-
τους τρεῖς μῆνας τοῦ Ἑλληνοῖτα-
λικοῦ πολέμου, ἦσαν οἱ τρεῖς Ἀρ-
χιστράτηγοι, οἱ Τρεῖς... Τερματο-
φύλακες τῆς διαρκῆς ἡττωμένης Ἰ-
ταλικῆς ὁμάδος...

Εἰς τὸ ἐπόμενον θὰ παρουσιά-
σωμεν τὸν ὑπ' ἀρ. 4 Ἀρχιστράτη-
γον τῶν Ἰταλῶν εἰς τὸ Ἀλβανι-
κὸν μέτωπον.

ΟΡΦΕΥΣ

ΑΥΓΗ

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διευθυντής: 'Αριστοφάνους 2

ΑΡ. ΤΗΛ. 23.172

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Δωδεκανήσου (δέν κυκλοφορεί)

Γαλλίας Φρ. 100

'Αμερικής Δολ. 4

Αιγύπτου Γρ. Δ. 80

Διαχειριστής
Νικήτας ΣακελλαρίδηςΤυπογραφεία
ΠΑΝΑΓ. ΓΑΒΑΘΑ
Καποδιστρίου 46

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΝΩ Ο ΥΠΕΡΦΙΑΛΟΣ ΜΟΥΣΟΛΙΝΙ καυχάται ότι δεν καταδέχεται να διαβάση ιστορία, επιδιώκει μ' όλα ταύτα να ξαναζωντανέψη μίαν ιστορικήν εποχήν (την χειροτέραν, ως είδαμεν) της 'Ιταλίας. Μία και αυτή από τας πολλές του άσυνεπείας.

ΕΝΩ Ο ΛΑΟΣ ΜΑΣ και ο Στρατός μας, εις αυτήν την κρίσιμον ιδίαν στιγμήν της εθνικής μας ζωής, δεικνύει βαθείαν θρησκευτικότητα, χάρις εις την οποίαν θαυματουργεί και εις το μέτωπον και εις τα μετόπισθεν, ο 'Ιταλικός στρατός κατόπιν της άθιςτικής επιρροής του άρχηγού του παρουσιάζεται άθρησκος και δεν μάχεται με πίστιν και αυτοθυσίαν. Καδι' αυτό ήτι'αίται.

Ο ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ, πριν να γίνη δικτάτωρ και απόλυτος άφέντης σαράντα πέντε εκατομμυρίων ψυχών, ως δημοδιδάσκαλος είναι γνωστόν ότι ήτο άθρεος και έδιδασκε κατά της Θρησκείας και κατηγορεί ως κοντούς τούς θρησκείοντας. 'Αργότερα, ως πολιτευόμενος σοσιαλιστής, προσέκλεσεν εις το έν Μιλάνω συνέδριον των σοσιαλιστών ψήφισμα, διά του όποιου τα μέλη του διεκήρυξαν ότι δεν έδέχοντο την θείαν μετάληψιν ούτε διά τούς έαυτούς των, ούτε διά τα παιδιά των.

Ο ΧΟΥΣΕΪΝ ΤΖΑΧΧΤ έγραψεν ότι εύχης έργον ήτο, ό Μουσσολίνι να μη συνθηκολογήση με τούς "Ελληνας και τούς "Αγγλους, αλλά να μείνη μέχρι τέλους εις τον πόλεμο, για να δη συντηγμένην ολότελα την 'Ιταλίαν, καθώς της αξίζει. Τό ίδιον εύχόμεθα και ήμεεις. 'Ο Θεός να φωτίξη λοιπόν τον 'Ιταλικόν λαόν να μην αναποδογυρίση τον διευθύνοντα τας τύχας της 'Ιταλίας.

Ο ΜΟΥΣΣΟΛΙΝΙ, ό όποιος μετά την άπροσδόκητον και άνέλπιστον επιτυχίαν του να γίνη κύ-

Χάριν των άναγνωστών μας δημοσιεύομεν τον λόγον τον έκφωνηθέντα υπό της 'Ιατρού κ. ΠΑΣΙ-ΘΕΑΣ ΣΑΛΙΓΓΑΡΟΥ Προέδρου της «'Ενώσεως Διανοομένων Δωδεκανησίων Γυναικών» από τον Ραδιοφωνικόν Σταθμόν της Ε. Ο. Ν. την 21ην 'Ιανουαρίου τρέχοντος μηνός 1941 τον όποιον και θα έπακολουθήση σειρά κατά δεκαήμερον.

Η ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΩΡΑ

'Υπό την ιδιότητά μου, ως Προέδρου της «'Ενώσεως Δωδεκανησίων Γυναικών» μοι έλαχεν ή τιμή να είπω ολίγα τινά, ως προεισαγωγήν εις τας διμιλίας, αι όποιαι πρόκειται να έπακολουθήσουν από του Ραδιοφωνικού Σταθμού της 'Εθνικής 'Οργανώσεως Νεολαίας, όστις είχε την ευγενή καλωσύνην να παραχωρήση εις την ένωσίν μας ως Δωδεκανησιακήν ώραν την έκτην και τριά-

ριος και έξουσιαστής της 'Ιταλίας κυβερνή τον λαόν της συγκεντρωτικώτατα και άπαιτεί τυφλήν ύπακοήν όλων εις τας διαταγάς του, άσπλην πειθαρχίαν εις τας δημοσίας άρχάς, σεβασμόν εις την διοικητικήν και στρατιωτικήν ιεραρχίαν, ήτο προηγουμένως άναρχικός του έσχάτου είδους και έλυπειτο διότι δεν ήμπορούσε να άνατινάξη στόν άέρα όλον τον κόσμον. Κατά το 1910 έξύμνησε δημοσίως έναν άναρχικόν, ό όποιος είχε ρίψει μίαν βόμβαν σ' ένα κατάμεστον θέατρον του Μπουένος 'Αϊρες και έφόνευσε και έτραυματίσε περί τα πενήντα άτομα. Δεν έπαυε δε να προπαγανδίζει την κατάλυσιν νόμων και κοινωνικών και πολιτικών καθεστώτων διά μι'ας αίματηράς επαναστάσεως. 'Ασυνέπεια και αυτή του ήμπαράφρονος καισαρίσκου της Ρώμης.

ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ πρέπει γρήγορα να παύσουν να έχουν υπό την έξουσίαν των ξένους λαούς. Διότι είναι σκληροί, άπάνθρωποι, δεσποτικοί, έκμεταλλευτάι, άσυνείδητοι. Τό 1935 το περιοδικόν Cergoli έδιδε τό σύνθημα της μεταχειρίσεως των διά υπέρτου υπό ταγέντων 'Αβυσσηνών γράφον: «Οί 'Ιταλοί, διά να διατηρούν εις πειθαρχίαν τούς ιδιγενείς πρέπει να μαστιγώνουν αύ τούς μέχρις αίματος». 'Η δε έφημερίς Jecolo έγραφε σχετικώς: «Οί 'Ιταλοί δεν είναι ύποχρεωμένοι να χύσουν τό αίμά των για τούς 'Αβυσσηνούς. Τα άνθρωπιστικά αισθήματα δεν ήμπορούν να χρησιμεύσουν ως αίτία άποικιακής κατακτήσεως για τον 'Ιταλικόν λαόν, εις τον όποιον δε κατριών έτών φασιστική μόρφωσις άνέπτυξεν ίμπεριαλιστικήν συνείδησιν». 'Ιταλικός κυνισμός άπίστευτος! Καί κατόπιν οί αίμοδιψείς εκμεταλλευτάι των ξένων λαών πολεμούν να κατακτήσουν και άλλας άδυνάτους χώρας, διά να έχουν ευρύτερον πεδίον λεηλασίας, διαρπαγής και έπιδείξεως των άπανθρώπων μεθόδων και συστημάτων των.

Μιχ. Γ. Πετρίδης

κοντα πέντε μ. μ. και προς τουτό έκφράζω την ευγνωμοσύνην και τας ευχαριστίας όλοκλήρου του Δωδεκανησιακού κόσμου.

Όσοις μεγάλοι είναι ό πόνος και ή άγανάκτησις διά τας άνεκδιήγητα κακουργήματα του άναίσχυντου κατακτητού κατά τας 28 μαύρα χρόνια τα όποια δι' ευνοήτους λόγους δεν δημοσιεύοντο και δεν ήρχοντο εις τό φώς, τόση όμως είναι βαθεία και ή ευγνωμοσύνη ήμών των Δωδεκανησίων προς τον 'Εθνικόν μας Κυβερνήτην, όστις έντός έλαχίστου χρονικού διαστήματος, ήδυνήθη να ένωση και άννύσση τό 'Ελληνικόν Κράτος εις τό επίπεδον που έπρεπε, αλλά και να καταφέρει τό πρώτον καιρίον πλήγμα κατά της αυτοφνημιζόμενης ως άητιήτου ευρωπαϊκής δυνάμεως, του μυσσαρού αυτού έχθρου όλοκλήρου του 'Ελληνισμού και τυράννου της Δωδεκανήσου, να καταρρίψη την λεοντήν και ούτω να άποδειχθί, όχι μόνον ή άδυναμία του φασιστικού 'Ιταλικού Κράτους ως στρατιωτικής δυνάμεως, αλλά και να καταφανή ή μικρότης και ή ποταπότης της ψυχής του, ήτις έπιστοποιήθη εκ των κακουργημάτων κατά γυναικοπαίδων έν ώρα ειρήνης και έν ώρα πολέμου, εις βάρος πεπολιτισμένου, άόπλου ειρηνικού λαού, τον όποιον ήθέλησε να ύποδουλώση χωρίς καμμίαν αίτίαν, αλλά τον όποιον όμως ΔΕΝ ΥΠΕΔΟΥΛΩΣΕ και ΔΕΝ ΕΝΙΚΗΣΕΝ αλλά και δεν θα ύποδουλώση και δεν θα νικήση.

Εις την Δωδεκανησιακήν αυτήν ώραν, εις την όποιαν θα όμιλήσωσι όχι μόνον Δωδεκανήσιοι, αλλά και φιλοδωδεκανήσιοι διανοούμενοι, θα άκουσθώσιν ζητήματα με Δωδεκανησιακόν περιεχόμενον πάσης φύσεως, ήτοι την ιστορίαν της Δωδεκανήσου, και έκάστης των νήσων ταύτης ιδιαιτέρως, τα 'Ελληνικά ήθη και έθιμα αυτής, την μουσικήν της, τα ποιήματά της, ως και τα βάβαρα μέσα και μέτρα της προσπάθειάς του έξιταλισμού των Δωδεκανησίων, την αντίδρασιν των κατοίκων των νήσων μας ως και την δρασιν των έν 'Ελλάδι και έν τώ έξωτερικώ Δωδεκανησίων, έλευθέρων 'Ελλήνων, 'Οργανώσεων κ.λ.π.

'Η έξιστόρισις των 'Ιταλικών έν Δωδεκανήσφ μεθόδων, σκοπόν έχουν να γνωρίσουν εις όλόκληρον τον πεπολιτισμένον κόσμον ποίος είναι ό 'Ιταλός.

'Ακούσατέ μας. Παρακολουθήσατέ μας όλοι, διά να γνωρίσετε ποίον άπέφυγε σήμεραν κατακτητήν ή 'Ελλάς, χάρις εις τό ΟΧΙ του χαλύβδινου Κυβερνήτου μας. Γιατί αυτά που θα σας διηγηθούμεν είναι γεγονότα τα όποια έγιναν έν ώρα ειρήνης και έπεβλήθησαν έναντίον της άτομικής και οικογενειακής έλευθερίας των κατοίκων και έπειδή ό έξιταλισμός της Δωδεκανήσου δεν ήτο εύκολος ύπόθεσις, μαινόμενοι και μανιώδεις οί σκληροί τύρανοι 'Ιταλοί, έπενόησαν και έφήρμησαν μεσαιωνικής βαρβαρότητος βασανιστήρια και τρόπους για την άνθιστάμενην 'Ελληνικήν ψυχήν των κατοίκων, ήτις ήννόει να παραμείνη και παρέμεινε πιστή εις την Θρησκεία της, εις την Πατρίδα, εις τή ήθη και έθιμά της. Παρακολουθήσατέ μας για να ήτε πώς έσβυναν σιγά-σιγά οί Δωδεκανήσιοι στα νησιά μας με τα 'Ιταλικά μέσα εκ της οικονομικής

καταπονήσεως και έξαντλήσεως. Πώς αι περιουσίαι των έδημεύοντο, πώς ή εργασία τους έφηρπάσθη, πώς διά παντοίων σατανικών τρόπων κατορθούτο ώστε οί εύποροι Δωδεκανήσιοι να άντικαθίστανται υπό πειναλέων 'Ιταλών άποίκων και πώς χιλιάδες τοιούτων έγκατεστάθησαν εις τας ειρηνικά και 'Ελληνικά νησιά μας εκδιώξαντες προς τουτό τό ίθαγενές 'Ελληνικόν στοιχείον.

Όσον μάς παρακολουθήσετε, τόσον πεύ ταχύτερον ό 'Ελληνικός άγών θα πλησιάζη στο τέμα του, διότι αι άφθονώτερον ένάποθηκευμένοι 'Ελληνικαί δυνάμεις θα ρίπτονται με φανατισμόν και πείσμα εις τον δίκαιον και ιερών άγώνα μας και ή δικαία 'Ελληνική Νίκη, της όποιας άμεσος συνέπεια θα είναι και ή άπλευθέρωσις της μαρτυρικής μας Δωδεκανήσου θα γρηφί όλόχρυσή εις σημερινάς σελίδας της παγκοσμίου ιστορίας του Εικοστού Αιώ-νος. Και τα άκμάσαντα αυτά 'Ελληνικά νησιά, 2.800 χρόνοι π. Χ. ως μέρος και αυτά του πρώτου 'Ελληνικού Πολιτισμού, ό όποιος έφώτισεν όλόκληρον την 'Ανθρωπότητα και τα όποια έτίμησαν και τον Δεύτερον 'Ελληνικόν Πολιτισμόν, τον Βυζαντινόν, άκμάσαντα εις αυτά μέχρι του 1310 μ. Χ. επί του Αυτοκράτορος του Βυζαντίου 'Αναστασίου όποτε διά δόλου και πάλιν κατελήφθησαν υπό των 'Ιπποτών, θα ύπαχθώσιν ασφαλώς σήμεραν εις την ένδοξον βασιλείαν του Σεπτου Βασιλέως μας Γεωργίου του Β' και παρά τό σημερινόν αυτών κατήντημα θα αναζήσουν και πάλιν με πολιτισμόν άνώτερον ό όποιος και θα άκμάση μεθ' όλου του 'Ελληνικού Κράτους ως Γ' 'Ελληνικός Πολιτισμός, όναιρον και προσπάθεια του Μεγάλου 'Εθνικού Κυβερνήτου ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ. Ζήτω ή άθάνατος 'Ελληνική Φυλή.

Ζήτησαν τα 'Ελληνικά νησιά μας, τα Δωδεκάνησά μας.

Πασιθέα Ζουρούδη
ΣαλιγγάρουΔΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΜΑΣ

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΟΙ
"Όσοι έπιθυμείται να προσφέρετε ό,τι δήποτε ύπηρεσίαν δια τούς ήρωϊκούς πολεμιστάς μας, παρακαλείσθε να προσέρχεσθε εις τας Γραφεία της ΚΑΡΠΑΘΙΑΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ, όδός Κολοκοτρώνη αρ. 48 εις τον ταμίαν του Συλλόγου κ. Νικ. Χατζηαντωνίου, διά να παραλαμβάνετε μαλλί ή ότι άλλο, ύλικόν διά να πλέξετε φανέλλες, πουλόβερ, γάντια, κάλτσες κλπ.

Είναι μία ύπηρεσία μεγάλη εις τον άγώνα και μία βοήθεια εις τούς γενναίους πολεμιστάς της 'Ελευθερίας μας, οί όποιοι πολεμούν τούς δολοφόνους των γονέων μας, τούς φονείς των άδελφών μας, τούς άτιμους τυρράννους μας 'Ιταλούς, που τώρα πλιά είλθε ή ώρα να μάς πληρώσουν όλες τις άτιμίες που διέπραξαν στα Νησιά μας.

Η ΚΑΡΠΑΘΙΑΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

Προς
"Απαντας τούς Δωδεκανησίους
'Αθηνών

Τό Σωματεϊόν μας, ή «Καρπαθιακή 'Ενωσις 'Αθηνών», τελεί την Κυριακήν 9ην Φεβρουαρίου 1941 ώραν 10.30 π. μ. τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον, έν τώ ιερώ ναφ άγίου Διονυσίου 'Αρεοπαγίτου, ύπέρ άναπαύσεως του άειμνήστου συμπολίτου και μέλους μας

ΠΑΝΑΓΙΩΤ. Β. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ
'Επισμηναγού της Β. 'Αεροπορίας
(ήρωϊκός ύπέρ Πατρίδος πεσόντος)

'Εν τή έπιθυμία μας όπως τιμήσωμεν όσον περισσότερον δυνάμεθα την μνήμην του εκλιπόντος επιλέκτου της Καρπάθου μας τέκνου, προσδώσωμεν δε εις τό μνημόσυνον τουτό έντονον πατριωτικόν χαρακτήρα, άξιον της ύψιστης θυσίας εις την όποιαν ή Δωδεκανησιακή νεότης υποβάλλεται, ύπέρ της ανεξαρτησίας και έλευθερίας της προσφιλεστάτης Πατρίδος, ήχθημεν εις την άπόφασιν να παρακαλέσωμεν 'Υμās όπως ευαρεστούμενοι παραστήτε εις τό εύλαβές τουτό μνημόσυνον.

Διά την Διοικητικήν 'Επιτροπήν
'Ο Πρόεδρος

Μιλτ. Παπαμανώλης

'Ο Γεν. Γραμματεύς

Γεώργ. Ν. Καφεζιδάμης

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΩΡΑ

Γνωρίζετε εις πάντας τούς άναγνώστας μας, ότι καθ' έκάστην Τρίτην και ώραν 6.35 θα γίνεται όμιλία περί Δωδεκανήσου, υπό του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Ε.Ο.Ν. τουτό έπετεύχθη τή πρωτοβουλία και ένεργεία της «'Ενώσεως Διανοομένων Δωδεκανησίων Γυναικών ής πρόεδρος τυγχάνει ή Δωδεκανησία ιατρός κ. Πασιθέα Σαλιγγάρου και Γ. Γραμματεύς ή κ. Έύρη Βαρίκα.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Της Δωδεκανήσου

Πλέκετε μέρα—νύκτα πουλόβερ, κάλτσες, φανέλλες για τούς ήρωϊκούς υπερασπιστάς της πατρίδος μας.

Είναι καθήκον σας.

'Εκυκλοφόρησαν τα Πατριωτικά Τραγούδια των Δωδεκανησίων, υπό του Πανεσιολογιστάτου 'Αρχιμ. 'Αλεξάνδρου Γεωργιάδου. Εις τας 16 σελίδας των ύπάρχει ό πραγματικός πόθος των Δωδεκανησίων και ή στιγμή της 'Αναστάσεως των νήσων. Συγχαίρομεν έγκαρδίως τον πατριώτην 'Ελληνα κληρικόν και άνκφωνούμεν, μαζί του Ζήτω ή Πατρίς μας Δωδεκάνησος.

—Εις τας γραφεία μας πωλούνται, χάριν των άναγνωστών μας προς 5 δρχ. έκαστον.

ΕΝΩ ΕΓΓΙΖΕΙ Η ΔΥΣΙΣ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΜΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΜΑΣ

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περιμένοντες τὴν ἀνάστασιν τῶν νησιῶν μας καὶ τὴν δύνανται τῆς Δωδεκανησιακῆς δουλείας. Ὡς εἰσαγωγὴν τῶν περιγραφῶν τῆς ἀναμενόμενης ἀπελευθερώσεως χαράσσομεν εἰς τὰς στήλας τῆς φιλοξένου «Ἀυγῆς Δωδεκανησιακῆς» τὴν ἱστορικὴν σκιαγραφίαν τῶν νησιῶν μας. Ἀρχίζομεν ἀπὸ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χρόνου, καὶ θὰ ἐπακολουθήσῃ ὡς ἐπισφράγις ἡ μεγαλειώδης περιγραφή τῆς ἀνακτῆσεως τῆς Δωδεκανήσου.

**

Ο ΟΡΟΣ «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ»,
ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΝΥΝ

Ὁ ὅρος ἡ «Δωδεκάνησος» ἢ τὰ Δωδεκάνησα δὲν εἶχε πάντοτε τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποίαν ἔχει κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν. Ἀναφανεῖς ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε εἶναι γνωστὸν, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Η' μ. Χρ. αἰῶνος παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἡμῶν προγόνους καὶ ἐπὶ αἰῶνάς τινες χρησιμοποιηθεῖς ὑπὸ διαφερούσας ἐκδοχὰς ἡχρηστεύθη σχεδὸν τελείως ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας. Μόλις δὲ κατὰ τὸ 1912, ὅτε ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας ἐγκατεστάθη εἰς τὰς γνωστὰς νήσους τῆς Ἑλληνικῆς Θαλάσσης¹⁾ ἡ Ἱταλικὴ κόλασις, ἀνέθορεν ὁ ἤδη λεημονημένος ὅρος, ἵνα περιλάβῃ τὰς δυναστευομένας ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν ἐπιδρομέων Ἑλληνικὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Εἰς Ἡμερολόγιον τοῦ Μαρτίου Κρουσίου τοῦ 1912 αἰῶνος, δπου γίνεται λόγος περὶ τῆς νήσου Χάλκης γίνεται χρῆσις ὅπως ἐμπαρόδως τοῦ ὅρου «τὸ Δωδεκάνησον»²⁾.

Τὸ ὄνομα Δωδεκάνησος, ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε εἶναι γνωστὸν, ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ χρονολογικοῦ Θεοφάνους. Ἀγνωστον, ἂν αὐτὸς εἶναι ὁ πρωτοπλάστης τῆς λέξεως. Δι' αὐτῆς ὅμως, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐνοεῖτο κατ' ἀρχὰς μόνον τὸ σύμπλεγμα τῶν Δώδεκα ἐκείνων νήσων, τὰς ὁποίας ὁ γεωγράφος Στράβων ἐξεδέχετο κατὰ τὴν μέχρι αὐτοῦ κρατοῦσαν ἐκδοχὴν, ὡς τὰς Κυκλάδας νήσους³⁾. Αἱ νήσοι αὗται ἦσαν: ἡ Κέως, ἡ Κύβηρος, ἡ Σέριφος, ἡ Σίφνος, ἡ Μήλος, ἡ Κίμωλος, ἡ Πάρος, ἡ Νάξος, ἡ Σῦρος, ἡ Μύκονος, ἡ Τήνος, καὶ ἡ Ἄνδρος. Εἰς ταύτας ὁ Ἀρτεμίδωρος, ὡς αὐτὸς ὁ Στράβων ἀναφέρει, προσέθηκεν ἄλλας τρεῖς, τὴν Πρεπέανδρον⁴⁾, τὴν Γύαρον⁵⁾ καὶ τὴν Ὠλίαν, ἀναβιβάσας οὕτω τὸν ἀριθμὸν τῶν Κυκλάδων εἰς δέκα πέντε, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἀκολουθῇ αὐτὸν ὁ Στράβων εἰς τὴν ἀντίληψιν ταύτην. Κατὰ τὴν ἀντίληψιν ταύτην τῶν παλαιῶν καὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ γεωγράφου, αὗται αὗται αἱ τότε ὡς Δώδεκα θεωροῦμεν, ἐκλήθησαν, νομίζομεν, τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Δωδεκάνησος ἢ Δωδεκάνησα ἢ καὶ κατὰ παραφθορὰν Δουκάνησα. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως, διὰ τῆς ἀκριβεστεράς ἐπιγνώσεως τοῦ πλήθους τῶν Κυκλάδων νήσων, ἢ διὰ τῆς διεσπασμένης γνωστῆς καὶ ἄλλων παλαιῶν γεωγραφῶν, κατὰ τοὺς ὁποίους αἱ Κυκλάδες εἶναι περισσότεραι τῶν Δώδεκα, ἐπεξετάθη μὲν ἡ περιεκτικὴ ἔννοια τοῦ ὀνόματος τῶν Κυκλάδων, παρέμεινεν ὅμως ὡς ταυτοσημον μετὰ αὐτὰς πάντοτε, τὸ ὄνομα Δωδεκάνησος, καθ' ὃν περίπου τρόπον καὶ οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, καίτοι διὰ τῆς ἐκπτώσεως τοῦ προδότη Ἰούδα εἶχον ἀπομείνει ἐν δέκα, ὅμως ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἐξηκολούθουν νὰ λέγονται οἱ Δώδεκα. Κατήντησε μάλιστα ἐν τέλει, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Φραγκοκρατίας τῶν νήσων, τὸ ὄνομα Δωδεκάνησος νὰ παραγκωνισθῇ τὴν ὀνομασίαν Κυκλάδες. Ὁ τυχοδιώκτης Φράγκος Μάρκος Σανούδος ὁργάνωσεν εἰς Δουκᾶτον τὸ περὶ τὴν Νάξον σύμπλεγμα

τῶν Κυκλάδων νήσων καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα «Δωδεκάνησος» ἢ «Δουκᾶτον Δωδεκάνησον». Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο εἶχε πρωτεύουσαν τὴν Νάξον, ἐκλήθη δὲ ἐκαστοτὴ «Δώδεκα Νήσοι», «Βασίλειον τῶν Δώδεκα Νήσων» «Δουκᾶτον Νάξου» ἢ «Δουκᾶτον Νάξου καὶ τοῦ Ἀρχιπελάγους». Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐγένετο χρῆσις πρὸς δόλωσιν τῶν νησιῶν μας ξενοτρόπου λεξικοῦ πλάσματος, τῆς φράσεως «νήσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους», ἢ «νήσοι τῆς Ἀσπρῆς Θαλάσσης», «νήσιὰ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους» διὰ τῆς ὁποίας οἱ ξένοι καὶ οἱ Τούρκοι κατ' ἀκολουθίαν καὶ οἱ ἡμέτεροι ἤθελον νὰ δηλώσωσι τὰς Τουρκοκρατουμένας νήσους τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τῶν ἁπλῶν ἐν γένει τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης μέχρ' εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον⁶⁾. Εἰδικώτερον, τὰ νῦν καλούμενα Δωδεκάνησα πλὴν τῆς Ρόδου καὶ τῆς Κῶ, συμπεριλαμβανομένης ὅμως τῆς Ἰκαρίας καὶ τῆς Μεγίστης κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ 1908 χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας ἐκαλοῦντο Σποράδες νήσοι ἢ Προνομιοῦχοι νήσοι, ἔνεκα τῆς προνομιακῆς θέσεως τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς τὴν Τουρκικὴν Ἐπικράτειαν ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Τουρκικῆς κατακτήσεως. Οἱ νησιῶται ὅμως οἱ ἰδιοὶ μας, καὶ πρὸ τοῦ 1908, ἐχρησιμοποιοῦν καὶ τὸν ὅρον Δωδεκάνησα. Ἐν Κώδικι, γραφέντι τῷ 1619, ἀπαντᾷ ὁ ὅρος Δωδεκάνησα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπελογίζετο ἡ Ρόδος⁷⁾.

Σήμερον εἰδικῶς Δωδεκάνησα ἢ Δωδεκάνησος καλεῖται ἡ πολυπαθὴς ἐκείνη οἰκογένεια τῶν Ἑλληνικῶν νήσων, τὰς ὁποίας καὶ οἱ παλαιοὶ πρόγονοι ἡμῶν, κατὰ μέγα μέρος, ἐκάλουν Νοτίους Σποράδας⁸⁾. Τοιαύτας ἐνόουν τὰς νήσους, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνοντο μετὰ τὴν Σάμον, Ρόδον καὶ Κρήτην, μὴ συμπεριλαμβανομένων, καὶ ἐχωρίζοντο ἀπὸ τῶν Κυκλάδων, ἤτοι τῶν κατὰ Βυζαντινοὺς Δωδεκάνησων, διὰ γραμμῆς, διηκούσης ἀπὸ τῆς Ἰκαρίας, μέχρι Κάσου, καὶ διερχομένης διὰ τῆς Ἀστυπάλαιας, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν νήσων τούτων. Οὕτως, ἡ ὑπὸ τὸν Ἱταλικὸν ζυγὸν στενάζουσα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1912 Δωδεκάνησος περιλαμβάνει, κατὰ παρέκβασιν καὶ πάλιν τῆς περιοχῆς τοῦ ἀριθμοῦ Δώδεκα, τὰς ἐξῆς ἡμετέρας νήσους: Ρόδον, Σύμην, Κάρπαθον, Κάσον, Χάλκην, Τήλον, Νίσυρον, Κῶν, Κάλυμνον, Λέρον, Πάτμον, Καστελλόριζον, Ἀστυπάλαιαν μετὰ πολλῶν ἀκατοικήτων, ἄλλα γονιμῶν νησιδίων, οἷον Δευφούς, παρὰ τὴν Λέρον, Ψερίμου παρὰ τὴν Κάλυμνον, Γυαλλιοῦ, Στρογγυλῆς, Πυργούσας, Ἀντελεύουσας καὶ Παχεῖας παρὰ τὴν Νίσυρον, Ἀλιμιᾶς παρὰ τὴν Χάλκην Σαρίας παρὰ τὴν Κάρπαθον καὶ ἄλλων. Οἱ Ἱταλοὶ δυνάσται ἀρέσκονται νὰ καλῶσι τὰ Δωδεκάνησα «Νήσους τοῦ Αἰγαίου» ἢ «ἡμετέρας νήσους» καὶ ἄλλα παραπλήσια ἢ «Ἱταλικὴν Κατοχὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ», τὸ ὁποῖον προκλητικῶς καὶ ἀνευθυνότατος ὀνομάζουσι «nostra mare», ἤτοι «ἡ δικὴν μας θάλασσαν». Καλοῦσιν ἐπίσης αὐτὰ «ἡ νήσος Ρόδος καὶ αἱ Σποράδες», «αἱ δέκα τρεῖς Σποράδες». Μόνον ὁ ἱστορικὸς καὶ ἑλληνοπρεπὴς ὅρος «Δωδεκάνησος» δὲν εὐρίσκει θέσιν εἰς τὴν Ἱταλικὴν νοοτροπίαν. Οἱ Ἱταλοὶ διέστρεψαν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ μέρους νήσων, νομίζοντες ὅτι ἐξιταλίζουσιν αὐτὰς διὰ τῆς διαστροφῆς τοῦ ὀνόματος: Οὕτω τὴν Ρόδον ὀνομάζουσι Rodi, τὴν Κάρπαθον καλοῦσι Scarpanto τὴν Νίσυρον, Nisero καὶ ἐν γένει ἡ ἑλληνικὴ κατάληξις εἶναι ἀσφυξιογόνον πλήρες εἰς τὰς ἱμπεριαλιστικὰς διαθέσεις καὶ σχέδια τῶν

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ ΕΞΕΛΙΠΕ Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ ΘΡΗΝΕΙ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐξεδόθη τὸ κάτωθι Διαγγέλημα πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν:

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πέντε ἔτη διεκυβέρνησε παρὰ τὸ πλευρόν Μου τὴν Χώραν Μου μετὰ δεξιότητος καὶ αὐτοθυσίας, ὁ ὁποῖος ἔθηκε εἰς τὸ Κράτος διὰ τῆς φωτεινῆς του διανοίας βαθεῖαν τὴν σφραγίδα τῆς παραγωγικῆς αὐτοῦ δραστηριότητος, ὁ ὁποῖος ἀνεπτέρωσε τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἐστάθη θαρραλέος πρὸ τῆς ἐχθρικῆς ἐπιβουλῆς, ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν διὰ νὰ μεταστῇ εἰς τὴν χωρεῖαν τῶν διαπρεπῶν μορφῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ἀποτίων τιμὴν εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ, διαβεβαίω τὸν Λαόν Μου ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε ἐπιτελεσθὲν ἔργον εἰς ὅλα τὰ πεδία,

τὸ πολιτικόν, τὸ στρατιωτικόν καὶ εἰς τὸ πεδίον τῆς ἐργατικῆς καὶ ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς Ἑθνικῆς Ὄργανώσεως τῆς Νεολαίας, θὰ συνεχισθῇ μετὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε πνοήν.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ Μέλη τῆς νέας Κυβερνήσεώς Μου τὴν ὁποίαν περιβάλλω μετὰ τὴν αὐτὴν ὡς καὶ μέχρι σήμερον ἐκτίμησιν, ὑπῆρξαν ἐπὶ μακρὸν συνεργάται τοῦ ἐκλιπόντος, εἶναι σαφὲς περὶ τούτου ἐγγύησις.

Σφιχτὰ ἠνωμένοι μετὰ τοῦ Λαοῦ Μου, περὶ τὸν Θρόνον Μου, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ παραδείγματα τῶν προσφάτων ἐνδόξων σελίδων τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι μετὰ ἀφοσίωσιν καὶ αὐταπάρνησιν θὰ εὐδώ-

σουν τὸν γιγάντειον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ὁ ἡρωϊκὸς Ἑλληνικὸς στρατὸς διεξάγει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς καὶ τὸν ὁποῖον, ἐστὲ βέβαιοι θὰ φέρῃ οὗτος εἰς θριαμβευτικὸν πέρας.

Ζητῶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλληνας καὶ τὰς Ἑλληνίδας νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ παρέχουν ὡς καὶ μέχρι τοῦδε τὰ αὐτὰ ἀξιοθαύμαστα δείγματα πατριωτισμοῦ καὶ πειθαρχίας.

Μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς Παναγίας, μετὰ τὴν δύναμιν καὶ θέλησιν τοῦ ἔθνους, ἡ Ἑλλάς, ἡ αἰωνία Ἑλλάς, θὰ ζήσῃ καὶ θὰ θριαμβεύσῃ. Ἀνταξία τῶν μεγάλων μας προγόνων ἀνταξία τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Ο κ. ΚΟΡΙΖΗΣ ΚΑΘΟΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΑΣ ΑΝΑΓΚΩΝ

Ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κοριζῆς, μετὰ γενομένην συναρρασίαν του μετὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ἀποστολίδην, ἐδέχθη τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου καὶ προσέβη εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις:

«Μὲ εὐρίσκετε ἐδῶ, διότι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς μετὰ ἐπεστράτευσε καὶ διότι ἀρχὴ τοῦ βίου μου ὁλοκληρῶν ἦτο τὸ ὑπηρετεῖν. Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ ἀ-

κολουθήσωμεν τὸν δρόμον καὶ τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν διεγράψεν ὁ ἀείμνηστος Ι. Μεταξᾶς, ὁ ὁποῖος δι' ἡμᾶς ἀπέθανεν σωματικῶς, ἀλλ' ὅχι καὶ πνευματικῶς. Τὸν ἔχομεν πάντοτε κοντὰ μας διὰ νὰ καθοδηγῇ εἰς τὸν δρόμον τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος. Θὰ προσπαθήσωμεν ἵνα ὁ κόσμος μὴ ἴδῃ καμμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ. Καθὼς δὲν τὴν βλέπει εἰς τὰ

πρόσωπα, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ μὴν τὴν ἴδῃ καὶ εἰς τὰ πράγματα. Διότι πιστεύομεν ὅτι αὕτη ἡ πολυσχιδὴς πολιτικὴ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κυβερνητικῆς δράσεως εἶναι ἡ μόνη προσήκουσα εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Ἀποδείξει ὅτι ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐστὲ φθιτὴ ἀπὸ τόσας ἐπιτυχίας καὶ ἀπὸ τόσων δόξαν. Διότι ὅλα αὐτὰ ποὺ ἐγέναν δὲν ἦσαν τυχαῖα, ἀλλὰ ἦσαν τὸ προῖον τῆς ἐντατικῆς καὶ πεφωτισμένης ἐργασίας αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἀνθρώπου. Κανεῖς δὲν αἰσθάνεται περισσότερον ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἔλλειψιν τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἀλλὰ πιστεύομεν ὅτι ἂν περὶ ὁριζόμεθα μόνον εἰς τὸ νὰ τὸν κλαίωμεν τὴν στιγμήν τῆς συμφορᾶς θὰ ἐποτιζάμεν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀπὸ ἀπογοήτευσιν. Ἐστάθημεν τὴν στιγμήν τῆς συμφορᾶς μετὰ τὰ μάτια κάτω, γεμάτα δάκρυα. Ἀλλὰ τὸ καθήκον πρὸς τὸ ἔθνος κατὰ τὴν σοβαρὰν αὐτὴν καμπὴν τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου, μᾶς ἔκαμε νὰ ὑψώσωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὴν εὐρείαν λεωφόρον, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς τοῦ ἐκλιπόντος καὶ ἡ ἐργασία τοῦ μεγάλου Ἑλλήνου διήνοιξεν.

Ἐἵμεθα δὲ πεπεισμένοι ὅτι ὅπως σύσσωμος ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως περιέβαλλε τὸν Κυβερνήτην διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης του, δώσας εἰς αὐτὸν τὰ μέσα νὰ μεγαλοουργήσῃ, ἔτσι θὰ περιβάλῃ καὶ ἡμᾶς διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς ἐνισχυσεώς του, διὰ νὰ συνεχίσωμεν καὶ ἀγάγωμεν εἰς πέρας νικηφόρον τὸν ἱστορικὸν ἀγῶνα τῆς Φυλῆς».

ἐπιδρομέων. Τὴν αὐτὴν τακτικὴν ἀκολουθοῦσι καὶ διὰ τὰ ὀνόματα τῶν χωρίων τῶν νήσων, τὰ ὁποῖα ἐν πολλοῖς καὶ μετατρέπουσιν εἰς τὸ γελοῖον: τὸ χωρίον Κοσκινού τῆς Ρόδου τὸ ὀνομάζουσι Coscino κ. ἄ.

Ἀρχιμ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΑΡΠΑΘΙΟΣ

1) Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοι ἡμῶν ἐλεγον τὴν νῦν καλουμένην Μεσόγειον Θάλασσαν Αἰγαῖον πόντον, Αἰγαῖον πέλαγος, Ἑλληνικὴν θάλατταν, καθ' ἡμᾶς θάλατταν, λιαν δικαίως, ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς πάντα καὶ ἄρχη τῶν δακτύλων ἀψάμενον ἱστορικῶν σπουδῶν.

2) Β. Α. Μυστακίδου, Οἱ Πάλλαι ἐν «Ἐπετηρίδι Ἑταιρίας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», Τόμ. Ε'. 1928, σελ. 274.

3) Ἀδαμαντίου Κοραῖ, Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης Τόμος Θ'. Στράβωνος, Γεωγραφικῶν Μέρος Β'. Ἐν Παρισίοις. φωξ'. Βιβλ. Ι'. Κεφάλ. Ε'. § 3, σελ. 291.

4) Κεῖται πρὸς Δ τῆς Πάρου, νήσος νῦν ἀκατοίκητος, ὀνομαζομένη Δεσποτικὴ.

5) Τὰ σήμερον καλούμενα Γυδῶρα, αἵτινα κατὰ τὸν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ρωμαιοκρατίας. Σήμερον εἶναι σχεδὸν ἀκατοίκητον νησιδίον. Ὅτε ὁ Στράβων (67 π.Χ.—23 μ.Χ.) ἐπεσέφθη τὴν νησίδα ταύτην, ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε «κώμιον ὑπὸ ἀλιέων συνοικουμένην» (Στράβωνος, Γεωγραφικῶν, Βιβλ. Ι'. ἐνθ. ἀν. σελ. 292).

6) Ἀρχιπέλαγος ἐκλήθη τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος ὑπὸ δὲ τῶν Τούρκων ἄκ-ντενίς δηλαδὴ Ἀσπρὴ θάλασσα πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τὴν καρά-ντενίς, ἤτοι τὴν Μαύρην θάλασσαν. Ἡ φράσις εὐρεῖται καὶ εἰς Πατριαρχικὰ Ἐγγράφα.

7) Ν. Βανερσε, Διήγησις κατὰ πολλὰ ὅραια περὶ τῆς Ἀνίας Σοφίας, ἐν «Ἐπετηρ. Ἑταιρίας Βυζαντινῶν Σπουδῶν». Ἔτος Ι'. σελ. 148.

8) Περὶ τῆς ὀνομασίας ταύτης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονικῆς Εὐστάθιος φρονεῖ ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας, πρὸ πάντων ὁ μὲς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν Κυκλάδων οὐ γὰρ κατ' αὐτὰς ὠρισμένον ἔχουσι τόπον, ἀλλ' οἷον διεσπαρμέναι εἰςὶ πολλὰ χωρία. Κατὰ δὲ τινὰς, διὰ τὸ πολυπληθὲς καὶ πυκνὸν Σποράδες νήσοι καλοῦνται, εἴποις γὰρ ἂν, φασί, κατεσπάρθαι οἷον αὐτὰς. Εὐσταθίου, Παρεκβολαὶ εἰς τὴν Διονυσίου Οἰκουμένης Περιήγησιν. Περὶ δὲ τῶν ἐκδοχῶν τοῦ ὅρου Δωδεκάνησος καὶ Δωδεκάνησα, Ἰδε Μιχαὴλ Δ. Βολονάκι, Ἡ Δωδεκάνησος, ἐν Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδει, Τόμ. Θ'.—Ὁ Στράβων ἀναγράφει ὡς Σποράδας τὰς νήσους Ἀμοργόν, Λέβινθον, Λέρον, Πάτμον, τὰς Κορασσίας δυτικῶς τῆς Ἰκαρίας καί τινες, τὴν Ἀστυπάλαιαν, τὴν Τήλον, Χάλκην, Νίσυρον, Κάρπαθον, Κάσον, Κάλυμνον (Ἀδαμ. Κοραῖ, Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης Τόμ. Θ'. Στράβωνος, Γεωγραφικῶν, Βιβλ. Ι'. § 12—20, σελ. 295—298).